



ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
"Львівська політехніка"

Д.Ю.Н., доц.

І.В. Демидов

2019 р.

ВИТЯГ

з протоколу №3

фахового семінару

зі спеціальності 081 «Право»

Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти

Національного університету «Львівська політехніка»

від «12» грудня 2019 р.

1. ПРИСУТНІ: 18 із 18 науково-педагогічних працівників Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»:

1. **Ортинський Володимир Львович** – директор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор;
2. **Гарасимів Тарас Зеновійович** – заступник директора Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор;
3. **Жаровська Ірина Мирославівна** – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;
4. **Бортник Надія Петрівна** – завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор;
5. **Гумін Олексій Михайлович** – завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;
6. **Ковальчук Віталій Богданович** – завідувач кафедри конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;
7. **Макарчук Володимир Степанович** – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;
8. **Паньонко Ігор Михайлович** – професор кафедри

цивільного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент;

9. **Сливка Степан Степанович** – завідувач кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;

10. **Кельман Михайло Степанович** – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;

11. **Токарська Антоніна Семенівна** – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;

12. **Романова Альона Сергіївна** – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, доцент;

13. **Личенко Ірина Олександрівна** – завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук, професор;

14. **Остапенко Олексій Іванович** – професор кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор;

15. **Чистоклетов Леонтій Григорович** – професор кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор;

16. **Канцір Володимир Степанович** – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;

17. **Марисюк Костянтин Богданович** – професор кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, доцент.

На засідання запрошені:

1. **Якимова Світлана Валентинівна** – доцент кафедри кримінального права і процесу, кандидат юридичних наук, доцент.

З присутніх – 16 докторів наук та 2 кандидат наук (з них 4 доктори наук - фахівці за профілем представленої дисертації).

Голова засідання – **Ортинський Володимир Львович** – директор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор.

2. СЛУХАЛИ: Доповідь аспіранта кафедри кримінального права і процесу Болібрух Наталії Борисівни за матеріалами дисертації: «Кримінологічна модель особистості студента закладу вищої освіти, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності», представленій на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право (галузь знань 08 Право).

Науковий керівник: **Якимова Світлана Валентинівна**, кандидат юридичних наук, доцент.

Тему дисертації затверджено “24” жовтня 2016 р. на засіданні вченої ради Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка», протокол № 4, та уточнено “27” серпня 2019 р. на засіданні вченої ради Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка», протокол № 10/19.

Робота виконана на кафедрі кримінального права і процесу Національного університету «Львівська політехніка».

По доповіді було задано 6 питань, на які доповідач дала правильні та ґрунтовні відповіді. Питання задавали:

- *Гарасимів Т.З.* – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;
- *Канцір В. С.* – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;
- *Кельман М.С.* – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;
- *Бортник Н.П.* – завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор;
- *Марисюк К.Б.* – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, доцент;
- *Гумін О.М.* – завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор.

3. Виступи присутніх.

З оцінкою дисертації Болібрух Н.Б. виступили рецензенти:

- професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук Канцір Володимир Степанович, \
- професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних

які зазначили актуальність теми дослідження, ретельність з'ясування стану дослідження кримінологічних аспектів щодо особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, а також кримінологічного змісту поняття корисливо-насильницьких злочинів проти власності. Значна увага у дисертації приділена розкриттю методології кримінологічного моделювання, визначенню специфіки кримінологічного моделювання. На підставі сучасних теоретичних концепцій та емпіричних даних розроблено кримінологічний портрет особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності та запропоновано його типологічну модель, що має важливе практичне значення для удосконалення запобігання корисливо-насильницьким злочинам проти власності, що вчиняються студентами ЗВО тощо.

За результатами дисертації, аспіранту кафедри кримінального права і процесу Болібрех Наталії Борисівні вдалося консолидувати доволі розрізнені до цього часу кримінологічні знання про особистість студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, належним чином їх систематизувати у формі кримінологічної моделі, що має широкий спектр практичного застосування й, передусім у сфері протидії злочинності.

З оцінкою дисертації також виступили присутні на фаховому семінарі:

Завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук *Гумін Олексій Михайлович*, який відзначив актуальність теми дисертації, адже студентська молодь – це важливий соціальний ресурс і капітал держави, що визначає суспільну перспективу розвитку громадянського суспільства. Разом з тим, заходи, що застосовуються державою для підтримки молоді, не завжди виявляють свою ефективність. Стрімке реформування суспільних інституцій, перебудова найважливіших соціальних інституцій в Україні нерідко супроводжуються соціальною напругою, загостренням кризових явищ в економіці, посиленням соціальних протиріч, підвищенням рівня агресії і конфліктності у суспільстві тощо. Такого роду побічні наслідки цілком прогресивних суспільних процесів негативним чином впливають, передусім, на найбільш соціально незахищені верстви населення, й, зокрема студентську молодь. У силу вразливості їх вікової психології, незавершеності процесу формування особистості, недостатності соціального досвіду, студентська молодь може вдаватися до злочинних проявів і, зокрема, корисливо-насильницьких злочинів проти власності.

Наукова новизна дисертації полягає в одержанні комплексного наукового знання, систематизованого у формі кримінологічної моделі особистості

студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, що має практичне застосування в цілях удосконалення запобігання даному виду злочинів.

Так, зокрема, заслуговує на схвалення наукове обґрунтування автором доцільності визначення кримінологічного змісту поняття особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, шляхом його модельної інтерпретації. Зважаючи на функціональне призначення, рівень систематизації кримінологічної інформації, композицію методів побудови у дисертації наведено унікальні авторські кримінологічні моделі особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності.

За результатами дослідження автором запропоновано низку слушних змін і доповнень до чинного законодавства, практики його застосування у напрямку удосконалення запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності. У дисертації правильно визначені пріоритети розвитку сучасної системи спеціально-кримінологічного запобігання у даному виду протидії злочинним проявам студентів ЗВО, а також сформульовано практичні рекомендації, що можуть істотно покращити результативність індивідуальної профілактики зважаючи на використання типологічної моделі особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності.

Дисертація є особистим дослідженням автора. Усі наукові результати, викладені в дисертації, отримані автором особисто. У науковій праці апробаційного характеру, опублікованій у співавторстві, в роботі використані лише ті ідеї та положення, що є результатом особистої роботи дисертанта і становлять індивідуальний внесок автора.

Наукові праці повністю висвітлюють основні результати дисертації.

Разом з тим, у дисертації не зайвим було б автором акцентувати увагу на аналізі предметних пропозицій щодо удосконалення інституту кураторства.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

Професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук *Кельман Михайло Степанович*, який акцентував увагу на тому, що, незважаючи на реалізацію в нашій державі Концепції Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки, до цього часу не сформувалася стала тенденція зниження рівня злочинності у молодіжному середовищі. Значною мірою це пов’язано з недосконалістю сучасної юридичної практики у напрямку протидії корисливо-насильницьким злочинам молоді та, зокрема, студентству. Так, на даний час правоохоронні органи не володіють достатнім обсягом кримінологічних знань необхідних для ефективного запобігання корисливо-насильницьким злочинам проти власності, які учиняються студентами ЗВО. Дотепер в науці панують твердження щодо

застарілого сприйняття особистості злочинця, в основному, лише з позицій її незайнятості суспільно корисною працею. До того ж профілактика правопорушень у середовищі студентської молоді, зазвичай, розглядалася як виключна прерогатива освітніх закладів, у тому числі закладів вищої освіти. Профілактичні заходи зі студентами, як правило, проводяться формально, періодично та без урахування специфіки їх реалізації в умовах організації навчального процесу. В кінцевому підсумку все це сприяє подальшому деструктивному розвитку поведінки студентів ЗВО та вчиненню ними злочинів і, перш за все, корисливо-насильницьких проти власності.

Отже, актуальність і доцільність дисертаційної роботи Болібрух Наталії Борисівни визначається нагальною потребою одержання якісно нового теоретичного знання у формі кримінологічної моделі особистості студента ЗВО, що забезпечує можливості впровадження сучасних технологій запобігання вчиненню корисливо-насильницьких злочинів проти власності даною категорією молоді. Це і є метою дисертаційної роботи аспіранта кафедри кримінального права і процесу Болібрух Наталії Борисівни.

Для досягнення окресленої мети у дисертації правильно було визначено завдання, які вирішено у повному обсязі.

Робота належним чином структурована. Сформульовані у дисертації положення, висновки і пропозиції є достатньо обґрунтованими, що свідчить про наукову зрілість автора.

Автором дисертації ретельно висвітлено особливості методології кримінологічного моделювання особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності; правильно співвіднесено структурну модель і кримінологічний портрет особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності; запропоновано типологічну модель студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, що має значення для удосконалення методики індивідуальної профілактики з даною категорією молоді. Запропоновані зміни й доповнення до чинного законодавства є достатньо вмотивовані, комплексні, та такі, що істотно покращують механізм функціонування діяльності щодо запобігання корисливо-насильницьким злочинам, що вчиняються студентами ЗВО.

Заявлені автором результати дійсно є новими, відрізняються від попередніх наукових розробок, а зокрема, типологічна модель та модель формування особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин, є авторськими оригінальними кримінологічними моделями. Окрім цього, автором вперше було обґрунтовано науковий підхід до з'ясування кримінологічного змісту особистості злочинця шляхом його модельної інтерпретації. Чимало інших положень є новими, такими, що удосконалено або набули подальшого розвитку. Усі вони заслуговують на схвалення.

Практичне значення основних результатів і висновків має широку сферу застосування, зокрема, у: науково-дослідній діяльності – для подальшого розроблення проблематики особистості злочинця молодіжного віку й особистості злочинця корисливо-насильницького типу; правотворчості – з метою удосконалення організаційно-правових засад запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності; юридичній практиці – в цілях удосконалення кримінологічного планування та комплексної реалізації заходів запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності; навчальному процесі – для викладання та вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія», а також організації курсів підвищення кваліфікації викладачів-кураторів академічних груп студентів. Про впровадження одержаних результатів дисертації у навчальний процес засвідчує довідка Національного університету «Львівська політехніка» № 67-01-15-37 від 08.08.2019 р.

Дисертація є самостійною науковою авторською працею. У праці, написаній у співавторстві, персональний внесок становить обсяг, визначений у списку наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

При цьому, у дисертації варто було б дещо більше уваги приділити розмежуванню, зокрема, кримінологічного та криміналістичного портретів особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності. Адже, зокрема, останній, зазвичай і перебуває на «озброєнні» у правоохоронних органах. Роль кримінологічного портрету не виправдано нівелюється у діяльності правоохоронних органів.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

Завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук *Бортник Надія Петрівна*, яка вказала на те, що в сучасних умовах ефективна молодіжна політика в Україні має зокрема, включати й кримінологічну складову, що передбачає глибинний кримінологічний аналіз особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності. Такий комплексний підхід знайшов своє відображення у дослідженні на тему: «Кримінологічна модель особистості студента закладу вищої освіти, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності». Отже, актуальність теми кримінологічного дослідження визначається сучасними потребами удосконалення наукового супроводу діяльності правоохоронних органів у напрямку запобігання корисливо-насильницьким злочинам проти власності, що вчиняються студентами ЗВО.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що автором уперше науково обгрунтовано визначення кримінологічного змісту поняття особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, шляхом його модельної інтерпретації; розроблено кримінологічну модель

формування особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, що відображає шляхи прямого й опосередкованого десоціалізуючого впливу на особистість студента ЗВО і в кінцевому підсумку призводить до вчинення ним корисливо-насильницького злочину, а також типологічну модель за комплексним критерієм («співвідношення корисливої цілі та актуальної потреби»; «рівень агресії»; «вид життєвої ситуації, що має кримінологічне значення»), що об'єднує такі типи особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності: «зухвалий», «ситуативний», «нестійкий», «соціально занедбаний»; з'ясовано особливості кримінологічного моделювання особистості злочинця, у тому числі студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, зважаючи на об'єкт, предмет моделювання, функціональне призначення моделей, джерела інформації та засоби побудови моделей тощо.

У дисертації удосконалено наукову аргументацію про те, що безпосередній вплив на формування особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, спричиняють десоціалізуючі компоненти конкретного освітньо-виховного середовища та розкрито їх сучасний зміст; науковий підхід щодо визначення антисуспільної корисливо-насильницької спрямованості, як інтегрального параметру структурної моделі студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності; процедурні питання щодо можливостей використання типологічної моделі студента ЗВО в цілях удосконалення індивідуальної профілактики корисливо-насильницьких злочинів проти власності; наукові підходи щодо доцільності розмежування ознак і властивостей, які в контексті визначення поняття корисливо-насильницьких злочинів проти власності вказують на його кримінологічний зміст; правові та організаційні основи діяльності суб'єктів запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності.

У дисертації дістали подальший розвиток, зокрема, кримінологічна характеристика студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності; положення про основні напрямки подальшої модернізації загально-соціальних засад запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності; система спеціально-кримінологічного запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності; співвідношення понять «структурування», «портретування», «типологізація» як окремих видів кримінологічного моделювання; тактика індивідуальної профілактики, з огляду на узагальнені типологічні особливості студентів ЗВО, які вчиняють корисливо-насильницькі злочини проти власності.

Отже, заявлені у дисертації наукові положення дійсно є такими, що одержані вперше, удосконалені чи набули подальшого розвитку.

Мета роботи полягає в одержанні комплексного наукового знання, систематизованого у формі кримінологічної моделі особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, що має практичне застосування в цілях удосконалення запобігання даному виду злочинів. Усі поставлені автором завдання виконані у повному обсязі.

Однак, зважаючи на важливість визначення специфіки галузевих ознак кримінологічного моделювання, про його особливості варто було б більш детально згадати у висновках до дисертації. Адже в роботі це питання висвітлено достатньо ретельно.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в роботі висновки та пропозиції є основою для подальшого розроблення проблематики особистості злочинця молодіжного віку й особистості корисливо-насильницького типу злочинця; удосконалення організаційно-правових засад загальних і спеціальних суб'єктів запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності; для удосконалення кримінологічного планування та комплексної реалізації заходів запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності. Зокрема, у навчальному процесі – під час вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія», підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

В обговоренні дисертації також взяли участь – *Ортинський Володимир Львович* – директор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор; *Жаровська Ірина Мирославівна* – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор; *Паньонко Ігор Михайлович* – професор кафедри цивільного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент.

З характеристикою наукової зрілості здобувача виступила науковий керівник - кандидат юридичних наук, доцент *Якімова С.В.*, яка відзначила, що Болібрух Наталія Борисівна, у процесі підготовки дисертації, проявила себе як наполеглива, цілеспрямована та високо професійна дослідниця. Усі рекомендації наукового керівника виконувала своєчасно і добросовісно. Брала активну участь у розробці наукової тематики кафедри кримінального права і процесу. Наталія Борисівна Болібрух завжди творчо підходила до вирішення поставлених наукових завдань, застосовувала інноваційні методи дослідження. У кінцевому підсумку все це дозволило аспіранту Болібрух Наталії Борисівні досягти поставленої мети дисертаційної роботи, що полягала в одержанні комплексного наукового знання, систематизованого у формі кримінологічної моделі особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький

злочин проти власності, та має практичне застосування в цілях удосконалення запобігання даному виду злочинів.

Уміле й комплексне поєднання наукових методів забезпечили обґрунтованість наукових висновків і результатів дослідження.

Дисертаційна робота Болібрух Наталії Борисівни на тему «Кримінологічна модель особистості студента закладу вищої освіти, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності» (спеціальність 081- Право) є завершеною науковою працею, що полягає у комплексному дослідженні та розв'язанні наукового завдання - розробці кримінологічної моделі особистості студента ЗВО в цілях удосконалення сучасної практики запобігання вчиненню даною категорією молоді корисливо-насильницьких злочинів проти власності. Виконане дослідження забезпечило розробку низки наукових положень, що вирізняються різним ступенем новизни.

Основні результати та висновки дисертації всебічно висвітлені у наукових працях аспіранта, мають широку сферу практичного застосування у науково-дослідній діяльності, правотворчості, юридичній практиці, навчальному процесі (Довідка про впровадження результатів дисертації у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» № 67-01-15-37 від 08.08.2019 р.).

Робота виконана на належному науковому рівні, відповідає усім вимогам, що висуваються до такого виду наукових праць та може бути рекомендована для подання у спеціалізовану вчену раду для подальшого прилюдного захисту.

4. Заслухавши та обговоривши доповідь Болібрух Наталії Борисівни, а також за результатами попередньої експертизи представленої дисертації на фаховому семінарі зі спеціальності 081 «Право» Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», прийнято наступні висновки щодо дисертації "Кримінологічна модель особистості студента закладу вищої освіти, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності":

Висновок

фахового семінару зі спеціальності 081 «Право»

Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Кримінологічна модель особистості студента закладу вищої освіти, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності» здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Болібрух Наталії Борисівни за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань – 08 «Право»)

4.1. Актуальність теми дисертації, зокрема, визначається тим, що, як зазначено у Концепції Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки, у нашій державі до цього часу не сформувалася стійка тенденція до зниження рівня злочинності у молодіжному середовищі, значну частину якого становлять студенти. За даними Генеральної прокуратури України за останніх п'ятнадцять років питома вага студентів ЗВО, з числа усіх осіб, які на момент вчинення злочину, здобували освіту, зросла з 9,1 % (2004 р.) до 23,5% (2018 р.). Переважна більшість студентів ЗВО, які в насильницький спосіб посягали на чужу власність, застосовували насильство, що не було небезпечним для життя чи здоров'я особи (погрожували його застосуванням). Разом з тим частка студентів ЗВО, які впродовж 2004-2018 рр. вчинили злочини проти власності, застосовуючи небезпечне для життя чи здоров'я насильство чи погрожували його застосуванням, залишається істотною та складає 22,8 %.

Отже, в сучасних умовах ефективна молодіжна політика в Україні, в обов'язковому порядку, зокрема, має включати й кримінологічну складову. Такий комплексний підхід забезпечить високий рівень правосвідомості студентської молоді, а також сприятиме їх утриманню від можливих проявів протиправної поведінки й, зокрема, формі вчинення корисливо-насильницьких злочинів проти власності. Важливою умовою ефективності запобігання злочинам у молодіжному середовищі є використання науково систематизованих кримінологічних знань про особистість студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності.

Наукове знання про особистість студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, залишається належним чином неконсолідоване й, передусім, на рівні кримінологічної моделі. Виникає нагальна потреба не лише в одержанні сучасної кримінологічної інформації про особистість студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, але й у розвитку наукових підходів до її пошуку, узагальнення й інтерпретації.

Отже, актуальність і доцільність дисертаційної роботи визначається нагальною потребою одержання якісно нового теоретичного знання у формі кримінологічної моделі особистості студента ЗВО, що забезпечує можливості впровадження сучасних технологій запобігання вчиненню корисливо-насильницьких злочинів проти власності даною категорією молоді.

4.2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри тема дисертації відповідає науковому напряму кафедри кримінального права і процесу «Шляхи вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах розбудови правової держави»; дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи: «Шляхи вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод

людини і громадянина в умовах розбудови правової держави», № 0117U004015).

4.3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів полягає у проведенні теоретичного узагальнення та новому вирішенні наукового завдання, що полягає у розробці кримінологічної моделі особистості студента ЗВО в цілях удосконалення сучасної практики запобігання вчиненню даною категорією молоді корисливо-насильницьких злочинів проти власності.

4.4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій підтверджується теоретичним розробленням (обґрунтуванням) базових положень, результатами апробації; відповідністю результатам інших авторів, а також комплексним поєднанням наукових методів дослідження (логіко-семантичний, моделювання, логіко-нормативний, структурного аналізу, системно-функціональний, анкетування, опитування, контрольної групи тощо).

4.5. Ступінь новизни основних результатів дисертації, порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру, визначається низкою нових наукових положень і висновків, які мають вагоме значення для кримінологічної науки й юридичної практики та, зокрема:

уперше:

– концептуально обґрунтовано доцільність використання модельного підходу до визначення кримінологічного змісту поняття особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності;

– сконструйовано теоретичну модель формування особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності. Ця динамічна модель системного аналізу, зокрема, відображає джерела та шляхи прямого й опосередкованого десоціалізуючого впливу на особистість студента ЗВО, що в кінцевому підсумку призводить до набуття нею агресивно-корисливої мотивації вчинення злочину проти власності із застосуванням насильства;

– обґрунтовано наукове положення про те, що структурна модель особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, є формальною моделлю системного аналізу, що береться за основу для побудови його кримінологічного портрета;

– розроблено типологічну модель особистості студента ЗВО за комплексним критерієм: «співвідношення корисливої цілі та актуальної потреби»; «рівень агресії»; «вид життєвої ситуації, що має кримінологічне значення», а також надано кримінологічну характеристику «зухвалого»,

«ситуативного»; «нестійкого»; «соціально занедбаного» типів особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності;

– на загальнотеоретичному рівні систематизовано та з'ясовано зміст галузевих ознак (об'єкт, предмет, функціональне призначення, джерела інформації, засоби моделювання тощо), які визначають особливості кримінологічного моделювання особистості злочинця, у тому числі студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності;

удосконалено:

– наукове знання про десоціалізуючі компоненти конкретного освітньо-виховного середовища, які чинять безпосередній криміногенний вплив на формування особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності (недоліки в організації освітньо-виховного процесу в ЗВО; неналежний морально-психологічний клімат в академічній групі студентів; слабкий контроль за дотриманням правил поведінки студентів тощо);

– науковий підхід щодо визначення антисуспільної корисливо-насильницької спрямованості, як інтегрального параметра структурної моделі студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності; а також обґрунтування доцільності розробки такого виду кримінологічної моделі в розгорнутому вигляді, з урахуванням дробових характеристик (стан розвитку освітніх і побутових навичок, ставлення до майбутнього фаху, рівень дисциплінованості, зміст духовних потреб, характер взаємин з одногрупниками тощо), які відображають дефекти попередніх періодів соціалізації студента ЗВО;

– методику використання типологічної моделі студента ЗВО в цілях індивідуальної профілактики корисливо-насильницьких злочинів проти власності, зважаючи на виявлену доцільність проведення низки послідовних кримінологічних процедур, а саме: діагностування й узагальнення системних характеристик студента ЗВО; ідентифікація та систематизація основних та додаткових ознак у межах попередньо визначеного типу; планування форм, заходів і методів, зважаючи на типові особливості поведінкових проявів; уточнення типової схеми індивідуальної профілактики у рамках конкретного корисливо-насильницького типу особистості студента ЗВО, що вчиняє злочин проти власності;

– науковий інструментарій кримінологічної інтерпретації сутнісного змісту поняття корисливо-насильницьких злочинів проти власності;

– правові й організаційні основи діяльності, зокрема підрозділів Національної поліції, учасників освітнього процесу, у напрямку запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності;

дістали подальший розвиток:

– кримінологічна характеристика студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності, зважаючи на результати його кримінологічного портретування та виявлені особливості, які, зокрема, пов'язані з неналежним засвоєнням соціальної ролі студента, десоціалізуючим характером проведення дозвілля у позанавчальний час, дисгармонією у розвитку культурних потреб й інтересів, низьким рівнем правосвідомості тощо;

– положення про нагальну потребу подальшої модернізації загальносоціальних засад запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності, зокрема у таких напрямках: посилення виховної складової в організації освітньої діяльності ЗВО; впровадження збалансованого підходу до формування сучасної молодіжної політики; інституалізація діяльності суб'єктів, які на різних рівнях і в межах наданих повноважень забезпечують соціалізацію, духовний розвиток молоді, здійснюють виховну та превентивну роботу зі студентською молоддю;

– система спеціально-кримінологічного запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності, зважаючи на виявлену доцільність: посилення інформаційної, організаційної, консультативної взаємодії правоохоронних органів з учасниками освітнього процесу та керівництвом ЗВО; розвитку педагогічної складової у системі заходів, форм, методів кримінологічного запобігання; формування належних організаційно-правових та методичних засад діяльності кураторів-наставників, як суб'єктів запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності; розбудови мережі студентських громадських формувань правоохоронного спрямування; доповнення статистичної звітності правоохоронних органів показниками щодо злочинності студентів, у тому числі корисливо-насильницької проти власності;

– визначення змісту та співвідношення понять «структурування», «портретування», «типологізація», як окремих видів кримінологічного моделювання особистості студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності;

– тактика проведення індивідуальної профілактики з огляду на узагальнені типологічні особливості студентів ЗВО, які вчиняють корисливо-насильницькі злочини проти власності.

4.6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

Публікація у наукових фахових виданнях України:

1. Болібрух Н.Б. Поняття та види кримінологічного моделювання студента ВНЗ як суб'єкта корисливо-насильницького злочину проти власності: методологічний аспект дослідження. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 239-242.

2. Болібрух Н.Б. Особливості кримінологічного моделювання як методу дослідження особистості студентів ВНЗ, у зв'язку з учиненням корисливо-насильницьких злочинів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка. Серія Юридичні науки*. 2017. Вип. 861. С. 417-422.

3. Болібрух Н.Б. Використання кримінологічної моделі студента закладу вищої освіти з метою індивідуальної профілактики корисливо-насильницьких злочинів проти власності. *Право і суспільство*. 2019. № 1. Ч.2. С. 127-131.

Публікація у науковому періодичному виданні іншої держави:

4. Bolibrukh Nataliya Criminological model of a personality forming of a higher education student that committed a self-serving crime against property. *European Science*. 2019. № 1. P. 61-66.

Тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:

1. Болібрух Н.Б. Кримінологічні ознаки корисливого насильства, у зв'язку з вчиненням злочинів студентами ВНЗ. *Правова система України: сучасні тенденції та фактори розвитку*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 24-25 лютого 2017 р.). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2017. С. 91-94.

2. Болібрух Н.Б. Про сутнісний зміст поняття корисливо-насильницьких злочинів, вчинених студентами ВНЗ. *Вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах реформування кримінального законодавства*: зб. матеріалів конференції (м. Львів, 28 жовтня 2016 р.). Львів: ННПП НУ «Львівська політехніка», 2016. С. 27-31.

3. Болібрух Н.Б. Корисливе чи економічне насильство студентів ВНЗ, які вчиняють злочини: кримінологічний аспект. *Вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах реформування кримінального законодавства*: зб. матеріалів міжнародної конференції (м. Львів, 28 лютого 2017 р.). Львів: ННПП НУ «Львівська політехніка», 2017. С. 67-69.

4. Болібрух Н.Б., Якимова С.В. Про кримінологічний зміст окремих соціально-демографічних ознак структурної моделі студента ВНЗ, у зв'язку з учиненням корисливо-насильницьких злочинів. *Вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах євроінтеграції*: зб. матеріалів Всеукраїнської конференції (м. Львів, 27 березня 2018 р.). Львів:

ННПП НУ «Львівська політехніка», 2017. С. 87-91. – Персональний внесок автора: на підставі сучасних кримінологічних концепцій з'ясовано роль та значення соціально-демографічних ознак у структурній моделі особистості студента ЗВО, як учасника корисливо-насильницьких злочинів, а також проведено їх наповнення конкретним емпіричним змістом).

5. Болібрux Н. Про шляхи використання кримінологічної моделі студента ВНЗ, що вчиняє корисливо-насильницькі злочини проти власності. *Наукове забезпечення захисту прав та свобод громадян України в умовах інтеграції в Європейський простір: міжнародна наукового практична конференція* (м. Львів, 25 жовтня 2018 р.). Львів: ННПП НУ «Львівська політехніка», 2018. С. 92-95.

6. Болібрux Н.Б. Галузеві ознаки кримінологічної моделі студента ЗВО, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності. *Вдосконалення правового механізму захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах євроінтеграції: міжнародна наукового практична конференція* (м. Львів, 29 березня 2019 р.); кафедра кримінального права і процесу Навчально-наукового інституту права та психології Національного університету «Львівська політехніка». Львів: СПОЛОМ, 2019. С. 41-42.

Основні положення та результати роботи у повній мірі відображені у наукових працях за темою дисертації.

4.7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні положення дисертації, теоретичні та практичні висновки й рекомендації оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях: «Правова система України: сучасні тенденції та фактори розвитку» (м. Запоріжжя, 24-25 лютого 2017 р.); «Вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах реформування кримінального законодавства» (м. Львів, 28 жовтня 2016 р.); «Вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах реформування кримінального законодавства» (м. Львів, 28 лютого 2017 р.); «Вдосконалення правового механізму захисту прав і свобод людини і громадянина в умовах євроінтеграції» (м. Львів, 27 березня 2018 р.); «Наукове забезпечення захисту прав та свобод громадян України в умовах інтеграції в Європейський простір» (м. Львів, 25 жовтня 2018 р.); «Вдосконалення правового механізму захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах євроінтеграції» (м. Львів, 29 березня 2019 р.).

4.8. Наукове значення виконаного дослідження полягає у можливості застосування отриманих результатів для подальшого розроблення актуальних

положень кримінологічної теорії щодо особистості злочинця молодіжного віку, особистості корисливо-насильницького типу злочинця, а також для підготовки навчально-методичних матеріалів й, зокрема з навчальної дисципліни «Кримінологія» (Довідка про впровадження результатів дисертації у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» № 67-01-15-37 від 08.08.2019 р.).

4.9. Практична цінність результатів дослідження полягає у можливості їх застосування в цілях удосконалення кримінологічного планування та комплексної реалізації заходів запобігання вчиненню студентами ЗВО корисливо-насильницьких злочинів проти власності.

4.10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення - дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України;

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

5. З урахуванням зазначеного,

На фаховому семінарі зі спеціальності 081 «Право» Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» ухвалили:

5.1. Дисертація Болібрух Наталії Борисівни «Кримінологічна модель особистості студента закладу вищої освіти, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, що полягає у розробці кримінологічної моделі особистості студента ЗВО в цілях удосконалення сучасної практики запобігання вчиненню даною категорією молоді корисливо-насильницьких злочинів проти власності, що має важливе значення для галузі знань 08 Право.

а. У 10 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України та 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави.

б. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова

Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

с. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Болібрух Н.Б. дисертація «Кримінологічна модель особистості студента закладу вищої освіти, який вчиняє корисливо-насильницький злочин проти власності» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за 18 (вісімнадцять)

проти – немає

утримались – немає

Головуючий на засіданні фахового семінару
доктор юридичних наук, професор



Ортинський В.Л.

Рецензенти:

д.ю.н., професор, професор кафедри
кримінального права і процесу



Канцір В.С.

д.ю.н., доцент, професор кафедри
кримінального права і процесу



Марисюк К.Б.

Відповідальний у ННІ за атестацію PhD

д.ю.н., професор,
заступник директора з наукової та міжнародної діяльності
Інституту права, психології
та інноваційної освіти



Гарасимів Т.З.